

PŘEDBĚŽNÁ ZPRÁVA O PALYNOLOGICKÉM VÝZKUMU POLOHY 21 DOLU BÍLINA

Preliminary report on a palynological research of the level 21 from the Bílina mine

JIRINA DAŠKOVÁ

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Ústav geologie a paleontologie, Albertov 6, 128 43 Praha 2

(02-34 Břlína)

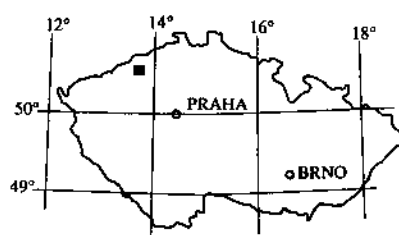
Key words: Palynology, Miocene, Tertiary, North-Bohemian brown-coal basin

Předmětem palynologického výzkumu jsou vzorky odebrané z nadslojového jřlového horizontu - fosiliferní polohy 21 (jde o technické označení polohy šedých jílu mosteckého souvrství v povrchovém dolu Bílina). Vzorky šedého jílu obsahující velmi hojně makrozbytky fosilní flóry, především zástupců angiosperm zachovaných v listových otiscích, pocházejí ze severní stěny dolu.

Orientačně byl vyhodnocen jeden vzorek odebraný ze spodní části polohy 21. Vzorek o velikosti 1 cm³ byl zpracován v mikropaleontologické laboratoři ČGÚ na Barrandově (A. Tichá). Po maceraci horniny metodou Erdtmannovy acetolýzy (bez použití těžké kapaliny) poskytl vzorek kvantitativně bohaté společenstvo sporomorf terestrických rostlin a hub.

Analýza získaného společenstva ukazuje, že v palynologickém spektru kvantitativně převažují rostliny krytosemenné nad nahosemennými v poměru 5:2. Pro *Pinopsida* je typický vyšší výskyt pyl. zrn typu *Taxodiaceae* - *Cupressaceae* (bez vzdušných váčků) převažujícími nad bisakátními pyly čeledi *Pinaceae*. Angiospermy jsou zastoupeny například čeleděmi *Ulmaceae* (cf. *Ulmus*), *Juglandaceae* (*Carya*), *Betulaceae* (*Betula*, *Alnus*), *Hamamelidaceae* (*Liquidambar*), hojně jsou i obtížně zařaditelné trikolporáty. Z určených angiospermních pylových zrn jsou relativně četně zastoupeny rody *Ulmus* a *Alnus* (čtyřporátní zrna převažují nad pětíporátními). Zástupci rodů *Liquidambar* a *Betula* byli zatím zjištěni jen ojediněle. Vzorek obsahuje velké množství hub (*Fungi*). Počet houbových zbytků je však oproti ostatním skupinám relativně nadhodnocen. Jedním z důvodů nabohacení izolovanými sporama, sklerocií a vlákny hub je snadná fosilizace a vysoce pravděpodobná fragmentace vláken při sedimentaci a následné maceraci horniny. Kromě výše uvedených sporomorf se v preparátech ve větším množství vyskytují i zbytky rostlinných pletiv (většinou bez zachované buněčné struktury).

Poměrné zastoupení následujících rostlinných skupin: pteridofyt, gymnosperm, angiosperm je patrné z první tabulky. Ve druhé tabulce je znázorněn počet mikrozbytků fosilních hub, připadajících na 200 sporomorf výše zmíněných floristických skupin.

skupina	počet zrn	%
<i>Pteridophyta</i>	0	0
<i>Gymnospermae</i>	58	29
<i>Angiospermae</i>	142	71
Celkem	200	100

Tab. 1. Zastoupení sporomorf ve vzorku.

Pozn.: Při vyhodnocení 200 zrn nebyly zjištěny spory kapradňorostů, v preparátech se však velmi vzácně vyskytují. Jde o hladké monoletní spory čeledi *Polypodiaceae* a o tříletní retikulární spory čeledi *Lycopodiaceae*. Ve společenstvu jsou tyto skupiny spor zastoupeny jen sporadicky.

Fungi	počet objektů
spory	69
hyfy	84

Tab. 2. Počet houbových spor a hyf připadajících na 200 pyl. zrn a spor semenných a výtrusných rostlin.

Pozn.: Houbové spory mají hladký povrch, spory se skulptací nebyly dosud zjištěny.

Podrobné palynologické vyhodnocení tohoto i dalších vzorků a srovnání palynologického materiálu s recentními pylovými zrny, sporama a s makropaleobotanickými taxony jsou předmětem dalšího studia.

Literatura

- KRUTZSCH, W. (1967): Atlas der mittel- und jungtertiären dispersen Sporen- und Pollen- sowie der Mikroplanktonformen des nördlichen Mitteleuropas- Lieferung IV, V. - VEB Gustav Fischer Verlag, 1-232. Jena.
- KRUTZSCH, W. (1971): Atlas der mittel- und jungtertiären dispersen Sporen- und Pollen- sowie der Mikroplanktonformen des nördlichen Mitteleuropas-Lieferung VI. - VEB Gustav Fischer Verlag, 1-234. Jena.
- ERDTMAN, G. (1952): Pollen morphology and Plant Taxonomy. Angiosperms. - Almqvist & Wiksell, 1-539. Stockholm.